

Aanvullingsrichtlijn: Gecontroleerd schorsen tijdens PS/WS 2027

Aanvullende verdieping op de organisatietips van de Kiesraad

Dit document dient als een verdiepende aanvulling vanuit de NVVB op de algemene [organisatietips van de Kiesraad](#). Waar de Kiesraad de basis legt voor de organisatie van het telproces, biedt de NVVB met deze bijdrage concrete stappen en logistieke handvatten om het instrument 'gecontroleerd schorsen' effectief in te richten.

Waarom gecontroleerd schorsen?

In 2023 hebben veel gemeenten problemen gehad met het uitvoeren van de Nieuwe procedure voor de vaststelling van de verkiezingsuitslagen (NPVV). Inmiddels zijn gemeenten aan deze werkwijze gewend, maar het werk wordt er niet minder door *(sterker nog, de inrichting van de GSB-zitting is gedurende de afgelopen jaren flink geprofessionaliseerd en veel gemeenten zien deze zitting als een apart project.)* De NVVB heeft zich de afgelopen jaren hard gemaakt om af te zien van deze gecombineerde verkiezingen, of om voldoende wettelijke maatregelen te zien om de werklust te verlichten, maar hier is niet voor gekozen.

De Kiesraad is met veel goede tips gekomen om ervoor te zorgen dat het telproces op de woensdagavond goed verloopt. Deze maatregelen zullen niet altijd en overal kunnen worden toegepast, waardoor het telproces bij bepaalde bureaus tot midden in de nacht zal duren.

Blijkt tijdens het telproces op de verkiezingsdag dat de kwaliteit van de telling in gevaar komt? Dan is schorsen hét instrument om fouten te voorkomen. Door het telproces tijdelijk stil te leggen, waarborg je dat het tellen op een later moment onder de juiste omstandigheden wordt hervat.

Bij de aankomende dubbele verkiezingen is door het gelijktijdig tellen van twee (of meer) verkiezingen de kans reëel dat de kwaliteit onder druk komt te staan. De NVVB adviseert gemeenten om vooraf een grondige risico-inschatting te maken. Welke stembureaus lopen het meeste risico op uitloop? Door dit vooraf in kaart te brengen, kun je op de avond zelf snel handelen en ben je optimaal voorbereid op de hervatting van de telling.

Wanneer kies je voor gecontroleerd schorsen? (Stappenplan)

Doorloop vooraf de volgende vijf stappen om inzicht te krijgen in de risicobureaus binnen jouw gemeente:

1. **Analyseer historische gegevens:** Bepaal op basis van eerdere verkiezingen (Provinciale Staten-, waterschaps- of gemeenteraadsverkiezingen) de verwachte eindtijd per stembureau.
2. **Stel een uiterste eindtijd vast:** Bepaal hoe laat het telproces uiterlijk afgerond moet zijn. Houd hierbij niet alleen rekening met de belastbaarheid van de stembureau medewerkers, maar ook met het verkiezingsteam en de zittingen van het GSB.
3. **Zet maatregelen van de Kiesraad in:** Bekijk welke preventieve maatregelen toepasbaar zijn op de stembureaus en vooral daar waar de verwachte eindtijd de uiterste tijd overschrijdt.
4. **Bepaal het proces voor gecontroleerd schorsen:** Werk de schorsingsprocedure uit voor de bureaus waar preventieve maatregelen onvoldoende effect hebben en de kans op schorsing groot is. Houd hierbij rekening met de gekozen telvariant (CSO of DSO) en de deadline voor de voorlopige uitslag van het waterschap (vrijdag 12.00 uur). Bereid het voortzetten op de volgende dag goed voor (denk aan ruimte, meubilair, tellers en ook het logistieke proces, vooral als dit door een externe partij plaatsvindt).
5. **Instrueer de stembureauvoorzitters:** Zorg dat de betreffende voorzitters precies weten wat ze moeten doen bij een schorsing. Denk aan:
 - Het vastleggen van hoever het telproces is gevorderd, welke stappen al zijn genomen en het bepalen van het aantal toegelaten kiezers.
 - **Let op bij het schorsen van de waterschapsstembus (WS):** Open de WS-bus op woensdagavond in ieder geval om eventueel verkeerd gedeponeerde PS-stembiljetten eruit te halen, zodat deze direct meegeteld kunnen worden voor de Provinciale Staten.
 - Het opbergen van de stembiljetten in de stembus en het verzegelen/afsluiten daarvan.
 - Het gedeeltelijk invullen van het proces-verbaal.
 - Het melden van de schorsing bij de verkiezingsorganisatie voordat tot schorsing wordt overgegaan.

Impact van schorsen op de vervolgtag

Grootschalige schorsingen zullen in de meeste gemeenten niet voorkomen, maar schorsen heeft wel direct impact. De volgende dag loopt het telproces door, terwijl de organisatie al start met de reguliere GSB-controles (bij DSO) of de telling op kandidaatsniveau (bij CSO). Dit legt extra beslag op de beschikbare capaciteit van je team.

Neem daarom vooraf de volgende maatregelen op in het draaiboek:

Regel de verantwoordelijkheden binnen het verkiezingsteam en schaal het team zo nodig op. Een klein verkiezingsteam kan niet én een hele lange verkiezingsdag werken én de volgende dag verantwoordelijk zijn voor de zitting van het GSB en de telling van de geschorste bureaus.

1. **Formele benoeming vastleggen:** Zorg dat de benoeming van stembureauleden en tellers voor de hervatte zitting op donderdag of vrijdag vooraf officieel is geregeld (delegeer deze bevoegdheid bij voorkeur aan de projectleider).
2. Zorg ervoor dat er voldoende stembureauleden en tellers beschikbaar zijn.
3. **Inrichten van een aparte telruimte:** Richt op de GSB-locatie, of elders een afgescheiden ruimte of specifieke teltafels in. Zo kunnen de geschorste bussen overdag in alle rust worden geteld zonder het reguliere GSB-proces te verstoren.

